

OVER PLUIMVEE

KUIKENS OPFOKKEN

Door: Greg Davies - Australië

Foto: Bobo Athes.

Over Pluimvee ~ Kuikens opfokken.

Door: Greg Davies, Australië.

Fokkers die kippen fokken om mee te showen, gebruiken meestal een broedmachine om de eieren uit te broeden. Dit is vooral omdat er op het gewenste moment nog geen broedse hen beschikbaar is. Kunstmatig broeden is vrij eenvoudig.

Bovenstaande foto's zijn gemaakt door Dirk de Jong. Van links naar rechts:

1. Aanpikken op de 21e dag.
2. Bijna geheel opengepikt; het kuiken zal zich weldra zelf uit het ei duwen.
3. Volledig uitgeput van de inspanning.

Foto's: Dirk de Jong. Van links naar rechts:

1. Na een minuut of 15 zit het kuiken al op zijn pootjes.
2. Na verloop van tijd begint het zijn drogende veertjes al te ordenen.
3. Een paar uur later is het kuiken helemaal droog en donzig.

Zodra de kuikens helemaal droog zijn mogen ze uit de broedmachine gehaald worden en in hun nieuwe onderkomen geplaatst worden, waar de temperatuur de eerste dagen rond de 35°C moet zijn. Na het uitkomen zijn kuikens al direct vrij zelfstandig. Al zijn het taaie schepseltjes, ze hebben toch wel enige essentiële zaken nodig om een goede start te maken. Dus, wat is er nodig?

Warmte en bescherming

Pasgeboren kuikens hebben behoefte aan een goed geventileerde, tochtvrije ruimte om hun leventje te beginnen. In de natuur levert de moeder kip de kuikens warmte en veiligheid, dus ook kunstmatig uitgebroede kuikens hebben een warme plek nodig waar ze zich veilig voelen. Als warmtebron kan zo iets simpels dienen als een gewone gloeilamp, tot warmteplaten of donkerstralers, maar persoonlijk vind ik voor jonge kuikens (behalve een kloek) een infrarode lamp het beste. Deze werken door het uitzenden van infrarode stralen, die de vloer, muren e.d. verwarmen en vervolgens warmte uitstralen naar de kuikens. Infrarood licht bevordert ook een gezonde groei.

Boven: Kuikens onder een reflector met donkerstraler. Deze geven alleen warmte en geen licht, zodat de kuikens een normaal dag- en nachtritme hebben en niet 24 uur in het licht zitten. Foto: AE.

De makkelijkste manier om te weten of de temperatuur goed is, is naar de kuikens kijken. Als ze op een kluitje bij elkaar staan te piepen onder de

warmtelamp, dan hebben ze het te koud en moet je de lamp lager hangen totdat je ziet dat ze weer gewone kuikendingen gaan doen. Als de temperatuur goed is, zijn de kuikens actief en maken tevreden kuikengeluidjes. Als het te heet is, gaan de kuikens zo ver mogelijk weg van de lamp, hebben hun bekje open en vleugels wijd. Dan moet de lamp zoveel hoger gehangen worden dat ze weer actief worden en normale piepgeluidjes laten horen.

Andere warmtebronnen kunnen werken op gas of kerosine, of zelfs een simpele gloeilamp volstaat, als 't moet. Het is echt zo eenvoudig.

Links: Gloeilampen als warmtebron. Foto: Bobo Athes.

Rechts: Deze warmtebron kan makkelijk hoger of lager gehangen worden.

Foto: Arie van Bijsterveldt.

Onder:

Infrarood licht. Foto: Monique de Vrijer.

Om de pasgeboren kuikens bij de warmtebron te houden, moet een passende behuizing worden gemaakt. Voor kleine aantallen kuikens kan met de eerste dagen simpel een kartonnen doos gebruiken. Of men kan een cirkel onder de warmtebron maken van karton, hout of metaal.

Rechts: Het is ideaal om ronde hoeken te creëren, zodat de kuikens niet in een hoek op elkaar kunnen kruipen en elkaar verstikken. Foto: AE.

Boven: Warme, tevreden kuikens. Foto: Monique de Vrijer.

Naarmate de kuikens groter worden, kunt u dan die cirkel aanpassen naar behoefte van de groeiende kuikens. Als u het kuikenhok in de schuur of garage zet, kunnen er geen roofdieren bij komen. Houtmot, kort stro, papier, turfstrooisel of zand is bruikbaar als bodemstrooisel. Tijdig vervangen van het strooisel is nodig om het hok schoon en droog te houden.

Eten

Op het moment van uitkomen zijn de kuikens voorzien van voldoende voeding uit het ei om het minstens twee dagen uit te houden zonder te eten. Onderzoek heeft aangetoond dat kuikens die 60 uur na het uitkomen hun eerste voer kregen, de neiging hebben om sneller te groeien, hoewel er wel enkele dood gingen. Bij kuikens die 24 uur na het uitkomen voer kregen ging er geen een dood en ze groeiden slechts weinig langzamer dan de '60 uur' kuikens. Dus het lijkt erop dat het beginnen met voeren op de dag ná het uitkomen, de beste strategie is.

Links: Je kan de kuikens 'leren' wat eten en drinken is, door er met je vingernagel in te tikken. Foto: AE.

Waarschijnlijk het beste (en makkelijkste) voer om aan jonge kuikens te geven is speciaal kuikenkruim. Deze producten zijn zo samengesteld dat ze de juiste voedingsbehoeften voor piepkuikens leveren en zijn direct klaar voor gebruik uit de zak. De meeste merken hebben een toegevoegde coccidiostaticum * dat voorkomt dat de kuikens coccidiose krijgen – een ziekte die alle kuikens vrij plotseling kan doden. U kunt er ook voor

kiezen om uw kuikens te voeren met kuikenmeel; dat is ook kant-en-klaar in de handel. Als u de kuikens graag een extra 'zetje' wilt geven, bijvoorbeeld om op tijd uitgegroeid te zijn voor een belangrijk show, kunt u een beetje vlees(meel) mengen door hun voer. Maar let op dat u niet te veel hiervan geeft, want als kuikens te snel groeien, kunnen ze gewrichtsaandoeningen krijgen, met name aan de pootjes (hak).

Rechts: Gebruik de eerste week 'open' voerbakjes, totdat de kuikens goed weten waar het voer te vinden is.

Foto: Arie van Bijsterveldt.

Onder: Later kunt u dit soort voerbakken gebruiken; die voorkomen verspilling van voer. Alle kuikens moeten tegelijk kunnen eten!

Noot: Met ruim strooisel staan de kuikens steviger op de pootjes. Foto: AE.

Als de kuikens een week oud zijn, kunt u al beginnen met heel fijn geknipt groenvoer. Paardensla, klaver, brandneteltopjes en luzerneblad (alfalfa) zijn heel geschikt groenvoer voor kuikens.

Noot van de redactie: In Nederland en sommige andere Europese landen zit een coccidostaticum niet altijd standaard in het kuikenvoer. Kijk op het etiket van de voerzak of vraag uw voerhandelaar of er iets tegen coccidiosis is toegevoegd.

Droog en schoon bodemstrooisel helpt bij het voorkómen van coccidiosis.

Drinken

Kuikens moeten altijd beschikking hebben over vers, koel water. Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat de drinkbakken die u gebruikt ondiep zijn, omdat een kuiken van een dag oud kan verdrinken in minder dan een centimeter water. Probeer de omgeving van de drinkbakken zo droog mogelijk te houden, want vochtige, modderige vloeren zijn een zekere bron van ziekten, met name coccidiose. Zorg ervoor dat de drinkbak niet te dicht bij de warmtebron staat, omdat warm water kan leiden tot darmproblemen bij de kuikens.

Soms voegt met wat vitaminen toe aan het eerste drinkwater om de kuikens een goede start te geven. Anderen voegen preventief antibiotica toe, bijv. tegen coccidiose, maar een waarschuwing is terecht: zo bouwen de kuikens geen natuurlijk weerstand op, ziekteverwekkers worden resistent en de kuikens hebben later als ze echt ziek worden geen profijt meer van de medicijnen.

Links: Dit simpele 'opstapje' is gevouwen van gaas, zodat de waterbak hoger staat. Zo komt er geen houtmot in en de kuikens kunnen niet in contact komen met nat strooisel. Foto: AE.

Tot slot, vergeet niet dat - net als bij alle pasgeboren schepseltjes - zorgzaamheid en liefde de belangrijkste ingrediënten zijn bij het opfokken van kuikens naar volwassen kip.

Onder: Drinkende zwartbonte Gournay kriel kuikens. Foto: Aviculture Europe.

